

Till minnet av Åke Sahlin 1902-1976

Till Släktmötet den 9 oktober 2004

Åke Sahlin

Han föddes den 16 maj 1902 i Laxå som fjärde barn i syskonskaran hos Ellen och släktföreningens grundare Carl Sahlin. Familjen var nyinflyttade på Laxå från Falun eftersom Carl erhållit platsen som disponent vid Laxå Bruk.

Familjen bodde de första åren i den gamla Lassåna Herrgård, som var Carls tjänstebostad. 10 år senare 1912 byggde Ellen och Carl sitt hem i Laxå Herrgård. Byggnaden ritades i nationalromantiska drag av arkitekten Carl Westman. Han har bland andra uppdrag ritat Röhsska Konstsöjdmuseet i Göteborg och även villa Skansen i Eslöv, som Carls bror Albert Sahlin lät bygga åt sig och sin familj. Dessa senare två byggnader är uppförda i täta röda tegelmurar medan Laxå Herrgård är ett stenhus med grå putsade väggar och valmat tak.

Jag ska försöka med egna ord återge vad Åke har berättat för mig om sina minnen från Laxå. (Vi hade förmånen att få fira jul hos honom 1967). Under Laxå Bruk lydde många arbetare. Bara vid Herrgården hade man 50 anställda, allt från kokerska, pigor, drängar till lantbrukets förman. Carl såg som sin uppgift att sprida julglädje hos de fattigaste av sina underlydande. På julafton 1915 fick Åke följa sin far åkandes med häst och släde för att besöka vissa utvalda stugor. De lämnade mat och pengar till behövande änkor, fattiga barnfamiljer och pensionerande arbetare. Denna resa satte säkert djupa spår i en ung människas sinne. Åke var alltid en stor humanist. Han deltog engagerat i sin familj och sina många vänners sorg och glädje. Han delade med sig många kloka råd.

Vår släktförening bildades av Åkes far, farbror och fastrar på Laxå Herrgård midsommaraftonen 1917. Självhushåll var en nödvändighet. Min mormor Ellen tyckte att det blev så många gäster att utspisa, så hon köpte en ko till. Det gick ju inte att gå till livsmedelsaffären och köpa mjölk på den tiden. Släktföreningen har samlat medlemmarna var tredje eller vart femte år sedan dess. Vi kan bara spekulera varför de valde sin farfars far – Per Sahlin i Romfartuna till utgångspunkt vars ättlingar ska utgöra släktföreningen. Vi är många här i kväll från de två livskraftiga grenarna från Pers äldsta dotter respektive yngsta son.

Åkes skolgång startade med guvernant den första tiden. Därefter följde studier på läroverk. Han bodde hos sin moster Sigrid Helén, som drev ett inackorderingshem för elever i Skara. Därefter följde studier vid Bergakademie Freiberg i Sachsen, Tyskland. Tyska var naturligtvis första främmande språk eftersom Tyskland var och är vår största handelspartner. Studentmössa bär man som bevis på att vara elev vid den tekniska högskolan. Mössan som Åke bar var en skärmössa med koncentriskt ca 2 cm breda olivfärgade ringar i tyget.

I Freiberg avlade han sin civilingenjörsexamen med metallurgi som inriktning, men han kom att ägna sig åt svensk pappersnärning. 1923 anställdes han i Billerud och arbetade ett år hos pappersagenturfirman Cork & Son i London. Därefter bosatte han sig i Göteborg och gifte sig 1926 med Elsa-Greta Mark, som avled 1951. De var då skilda sedan 1946.

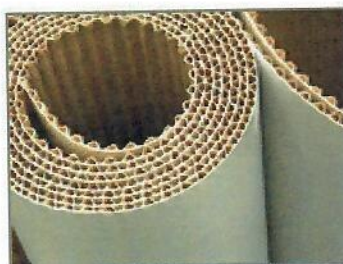
Han var gift i sitt andra äktenskap 1947 med Brita Ström i hennes andra äktenskap. Hon var tidigare gift med Gösta du Rietz. Britas och Åkes äktenskap var barnlöst, men båda hade egna barn från sina tidigare äktenskap.

Åkes barn från första giften är två döttrar. Den äldsta dottern Inga-Britta var född 1927 i Göteborg. Hon avled mycket tragiskt 1955 - innebränd tillsammans med sina två små flickor i en sommarstuga utanför Stockholm. De två barnen hade hon tillsammans med maken Curt Linder i hennes andra gifte 1951. Hon var tidigare gift 1946 med Lennart Dreifaldt och de har en dotter Agneta, som är gift

med William Aspinwall och bosatt i USA. Agneta var på besök i Sverige i under sommaren i år, men är nu åter i Amerika.

Åkes andra dottern är Gunilla född 3 år senare i Säffle. Gunilla är gift med Lennart Nordström och bor i Nacka. Hon är mor till Åkes barnbarn – fyra duktiga män och familjeförsörjare, som i dag nått 40-50 års ålder.

Åkes verksamhet hos Billerud åren 1929 till 1940 var som försäljningsdirektörsassistent vid pappersbruket i Säffle hos den kände företagsledaren Christian Storjohann, som startade Billerud AB genom sammanslagningar av flera mindre bruk och skogsegendomar i Värmland och Norge.

Andra världskriget medförde nya utmaningar för pappersindustrin. Åkes verksamhet förlades i Stockholm där han blev sekreterare i svenska Pappersbruksföreningen. Han hade många olika anställningar och slutade 1969 med uppdrag som verkställande direktör i Grubben & Co, som var ett försäljningsbolag för papper.

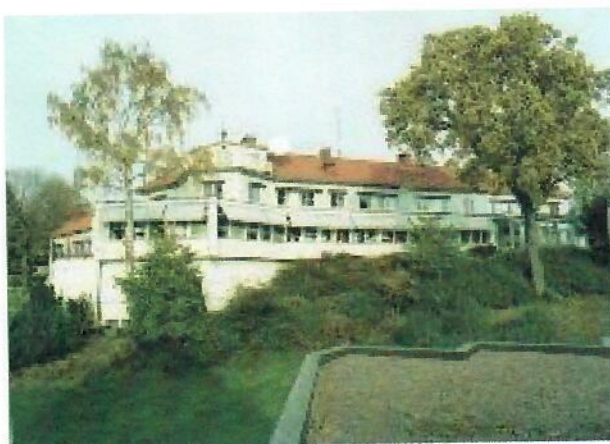
Hans administrativa talang anlätades i Stockholm. Han var ordförande i Sveriges Grossistförening, ordförande i Varudeklarationsnämnden VDN och president i the European Package Federation. Vidare ledamot i Överstyrelsen för Sveriges Försvar och SIS Svensk Industri Standardisering där han under 15 år deltog i utvecklingen av standardiserade kartong lådor. Åkes roll som ledare för utvecklingen av förpackningar har uppmärksammats. Det delas årligen ut ett stipendium inom förpackningsindustrin i hans namn – Åke Sahlins stipendium för examensarbete i Packforsks Diplombildning i Förpackningskunskap.

Jag minns ett problem angående förpackningar som vi diskuterade när jag som teknolog besökte Åke i Stockholm. Standardiseringen skulle leda till förpackningar med egenskaper att vara stapelbara och måttanpassade inbördes och till alla miljöer. En varus emballage kan ha olika tjocklek beroende på krav på särskilda egenskaper som kyla och värme. Djupfrys mat kräver kyl-/frysåp med tjocka väggar och vid tillagning sker det i ugn eller värmeåp, som också är isolerade. Ett 60 cm köksåp blir till en 70 cm spis om de invändiga hyllorna ska bli lika breda i hela köksinredningen. Eller ska spisen också vara 60 cm, då blir hyllbredden endast 45 cm. Det senare gäller! Även frysvaror väljs med passande multipel på 45 cm för att bli maximalt stapelbara.

Åke hade redan på 60-talet en idé att i våra kök skulle det finnas en direkt förbindelse - rörpost - till en livsmedelsdistributör. På ett enkelt sätt skulle vi

beställa varor och få vad vi behövde 24 timmar om dygnet. Besparingen blev enklare kök utan skåp för matförvaring – tänk bort skafferi, kyl/frys och förvaringsskåp. Blir varorna översända som färdiga varma portioner behövs inte heller någon spis. Dessa tankar publicerades på sin tid efter en intervju med honom i Svenska Dagbladet. Det lanserades som en utopi, men vart är vi på väg? Trådlös datakommunikation till den lokala handlaren för beställning och leverans hemkört finns redan. Det är bara rörposten med passande förpackningar som saknas.

1961 på 100-årsdagen av Carl Sahlins födelse träffades släktföreningen på Tekniska Museet i Stockholm. Åke höll ett trevligt föredrag och sammanfattade alla uppdrag som hans far haft. Han var en duglig efterträdare. Nu cirka 100 år efter Åkes födelse vill jag också berätta att utöver nämnda uppdrag var han även grundare av Stiftelsen Handelsn gård på Lidingö.

Loviken är i dag en fristående kursgård, som erbjuder fin miljö för konferenser. Vi kanske skulle ha hållit släktmötet där, men 1952 säger de minnesgoda att vi var här i IVA:s lokaler. Åke var ledamot av IVA:s transportforskningskommission, styrelseledamot i British-Swedish Chamber of Commers in Sweden, ordförande i Grosshandelns utredningsinstitut.

Han var styrelseordförande i familjeföretaget Sahlins Konfektions ab i Eslöv. Familjeföretaget, som grundats av Åkes farfar Carl Petter Sahlin, sålde Åke till statsföretag och det kom att ingå i konfektionsföretaget Eisner, som också lanserade Björn Borgs modekollektion. Sahlins tillverkade damkappor och var vid sekelskiftet ledande på barnkläder med affär vid domkyrkan i Göteborg. I utskicket till årets släktmöte ser ni logon "en påfågel", som var Sahlins konfektionsfabriks varumärke 1918, med devisen "Styrka och Stil".

Han var ledamot i Stockholms Hamnstyrelse, fullmäktige i Stockholms Handelskammare, ledamot av kommittén för översyn av GATT-avtalet samt ledamot av 1964 års transportforskningsutredning.

Åke avled den 31 januari 1976 i Stockholm. Då hade han varit ålderman i Sahlinska släktföreningen sedan 1947! Vid det följande släktmötet 1977 ställdes frågan om vår släktförening var önskvärd, tidsenlig och skulle kunna leva vidare. En omröstning gav vid handen att det skulle gå att driva föreningen och en ny styrelse utsågs. Det är mycket roligt att vi i dag kan träffas och jag vill att vi ska sända en tacksamhetens tanke till dessa framsynta kvinnor och män i de äldre generationerna som gjort detta möjligt.

Av Ingvar Sahlin